

Ostrava

Kraj: Moravskoslezský

Správní obvod: Ostrava

Nadmořská výška: 334 m n. m.

Počet obyvatel: 275 766

Adresa URL: www.ostrava.cz

Okres: Ostrava-město

GPS souřadnice: 49.820923N, 18.262524E

První pís. zmínka: 1267 (757 let)

PSČ: 729 30

Památky a zajímavosti Ostrava

Na území Ostravy leží čtyři městské památkové zóny.

MPZ Moravská Ostrava

Největší památková zóna v Moravskoslezském kraji vznikla v roce 1992 a je tvořena centrem Moravské Ostravy. Najdeme zde ojedinělou přehlídku architektury a urbanismu z přelomu 19. a 20. století. Na Masarykově náměstí je řada zajímavých staveb, např. budova Staré radnice, v níž dnes sídlí Ostravské muzeum, někdejší kavárnu Habsburg (dnes knihkupectví Academia) či lékárnu u Zlaté koruny a mnohé další. Uprostřed náměstí pak stojí Mariánský morový sloup z roku 1702, jeho blízkým sousedem je nedávno opět navrácená socha sv. Floriána, patrona všech hasičů.

Významnou součástí MPZ jsou i další ostravská náměstí, např. secesní Jiráskovo náměstí, zvané též Kuří rynek, Smetanovo náměstí, jehož dominantu tvoří budova Divadla Antonína Dvořáka a funkcionalistický obchodní dům LibreX, náměstí Dr. E. Beneše s palácem Elektra a bankovními paláci, či Prokešovo náměstí, kde se rozprostírá budova Nové radnice s vyhlídkovou věží.

Významné jsou rovněž sakrální stavby. Nejstarším kostelem v Ostravě je kostel sv. Václava z 13. století. Druhý největší chrám na Moravě a ve Slezsku, po bazilice na Velehradě, katedrála Božského Spasitele je ozdobou a jednou z nejkrásnějších církevních památek ve městě.

MPZ Ostrava-Přívoz

Jako vesnice poprvé zmiňován v roce 1377, do městské podoby se Přívoz začal utvářet až v návaznosti na výstavbu ostravského hlavního nádraží ve 2. polovině 19. století. Podkladem pro výstavbu městského souboru byl regulační plán Camilla Sitteho, který navrhoval i některé objekty - kostel a radnici. Kompoziční princip vychází z uzavřených bloků, umístěných kolem hlavní komunikace k nádraží, v centrální části je velké obdélníkové náměstí s dominujícím dvouvěžím farního kostela.

Zástavba byla realizována ve velmi krátkém časovém období na přelomu 19. a 20. století při aplikaci historizujícího a secesního tvarosloví. V roce 1900 byl Přívoz povýšen na město a roku 1924 připojen k Moravské Ostravě. Také tato urbanistická lokalita patří mezi nejhodnotnější na území Ostravy.

MPZ Ostrava-Poruba

První stavební obvod Poruby je uceleným urbanistickým komplexem z 50. a 60. let 20. století. Od 1. 3. 2003 je městskou památkovou zónou. Architektonicky dokládá socialistický historismus, jenž byl symbolem nové občanské vybavenosti. Především členění sídliště i jeho architektura doplněna vzrostlou zelení dodnes dokonale slouží jejich obyvatelům. Vzhled domů i široké třídy odkazují na socialistickou výstavbu poplatnou době.

Autoři se však snažili do tváře budoucího sídliště promítat i českou historii, například renesanci, sgrafity, sochami a další výzdobou na domech. Výzdoba však musela ctít dobu, proto místo andílků jsou na stěnách domů děti a dělníci. Mnoho domů v Porubě má nad vchody svá znamení, jako by architekti věřili v návrat řemeslníků a malých firem. Známy Oblouk měl být vstupem do centra sídliště. Historizující styl socialistického realismu má příbuznost i se stylem americké architektury na počátku 20. století, viz. např. mrakodrap Nejvyššího Soudu v New Yorku a některé budovy socialistického realismu v Rusku.

MPZ Ostrava-Vítkovice

První doložená písemná zmínka o vsi s názvem Witchendorf pochází z roku 1357. Pro malou vesničku, která měla okolo 200 obyvatel se rozhodujícím milníkem v dějinách stal rok 1828. Tehdy bylo na základě doporučení vídeňského profesora F. X. Riepla olomouckým arcibiskupem arcivévodou Rudolphem Habsburským rozhodnuto vystavět ve Vítkovících hutní závod. Stavební práce začaly koncem dubna 1829 a prvním objektem uvedeným do provozu se stala 16. září 1830 pudlovací pec, vyrábějící pomocí kamenného uhlí kujné železo. V letech 1836 a 1838 byly postaveny dvě první koksové vysoké pece a byly získány rudné a uhelné doly. Skutečný rozmach podniku nastal až tehdy, co jej získal v roce 1843 Salomon Mayer, svobodný pán Rothschild.

Je nepopíratelné, že železářny rozhodujícím způsobem ovlivňovaly veškeré dění ve Vítkovících a určovaly jejich osudy. Už krátce po vzniku závodu se radikálně změnil vzhled obce. Růst počtu obyvatel byl téměř od samého počátku provázen výstavbou závodních domů, položených v bezprostřední blízkosti výrobních provozů. Majitelé železáren si velmi záhy uvědomili, že rozvoji podniku prospěje nejen péče o ubytování, ale i o zdravotní stav, vzdělání a kulturní vyžití zaměstnanců a jejich rodin.

Zasluhou Paula Kupelwiesera, ředitele Vítkovického horního a hutního těžírstva v letech 1876–1893, byla zpracována a postupně realizována koncepce výstavby Nových Vítovic. Záměrem bylo vybudovat moderní sídliště navázané sice na průmyslový závod, ale poskytující po stránce architektonické i z hlediska občanské vybavenosti vysoký standard komfortu fakticky předbíhající svou dobu. Vedle Kupelwiesera se utváření nové podoby Vítovic účastnila řada významných domácích i vídeňských architektů.

Nejprve vznikla dělnická kolonie tvořená čtyřmi jednopatrovými domy, zvaná Westend. Následovaly čtyři úřednické domy Anglické kolonie. Pro vyšší úředníky byla na křižovatce dnešních ulic Ruské a Výstavní postavena úřednická vila. Byly vybudovány dělnické kasárny, mistrovské a úřednické kolonie a domy, závodní nemocnice, školy, závodní jesle a mateřské školy, závodní hotel, tržnice i radnice, která byla dokončena v roce 1902. Výškovou dominantou centra Vítovic se stala v roce 1880 zvonice, původně vodárenská věž se dvěma vodojemy o obsahu 50 m³, ke které byla v letech 1883–1886 přistavěna chrámová loď kostela sv. Pavla. Charakteristickým znakem všech staveb je režné neomítané zdivo.

K dalším památkám Ostravy patří:

Slezkoostravský hrad Hrad postavila ve 2. polovině 13. století u brodiště poblíž soutoku řek opolská, či těšínská knížata z rodu Piastovců. Smyslem a účelem hradu byla ochrana zemské stezky z Opavy přes Hlučín a Těšín do Krakova a zejména ochrana hranice polského státu, kterou tehdy tvořila řeka Ostravice. O jeho významu svědčí fakt, že byl již ve 13. století obehnan 4 m vysokou a 2,5 m širokou zdí. V roce 1534 byl gotický hrad přestavěn na renesanční zámek a tato úprava je dosud patrná v pozůstatcích

zříceniny i v úpravách interiéru. V roce 1872 zámek vyhořel, byl však ještě obnoven. Hlavní příčinou jeho zkázy byla těžba uhelných slojí přímo pod zámkem. Stavba poklesla o 16 m! Do dnešní doby se dochovala původní palácová dvoupodlažní stavba s ochranným hradebním systémem. V současnosti je hrad zrekonstruován a návštěvníci zde mohou zhlédnout stálé expozice o historii objektu a města Ostravy, expozici útrpného práva, hradní sklepení s čarodějnicemi, akvária se sladkovodními rybami a hradní galerii. V kamenném výklenku hradní pevnosti na nádvoří se nachází hradní kovárna. V průběhu roku se zde konají lákavé kulturní a zábavní festivaly a jiné společenské akce.

Nová radnice je nejznámější stavbou Ostravy. Jedná se o prvorepublikovou dvoukřídlovou budovu s vyhlídkovou věží. Stavěla se v letech 1925 až 1930. Vedením stavby byl pověřen tehdy mladý začínající architekt Karel Kotas. Na projektu se mj. podílel i známý brněnský architekt Vladimír Fischer. Budova byla slavnostně otevřena dne 28. října 1930 u příležitosti státního svátku Československé republiky.

Vyhlídková věž Nové radnice

Vyhlídková věž Nové radnice patří k zajímavým turistickým atrakcím města. Samotným Ostravanům bere dech nádherný výhled do širokého okolí včetně Beskyd a blízkého Polska. Vrchol radniční věže se tyčí do výšky 298,05 m nad hladinou Jaderského moře, což představuje 85,60 m nad sousedními okolím. Věž je opatřena hodinami se světelným ciferníkem, zdviží a rozhlednou ve výšce 72,59 m. V radniční budově pod věží je pobočka Ostravského informačního servisu, kde lze získat jakékoli informace, publikace i cizojazyčný výklad o městě. Vyhlídková terasa věže je otevřena denně.

Katedrála Božského Spasitele

Druhý největší chrám na Moravě a ve Slezsku, po bazilice na Velehradě, je ozdobou a jednou z nejkrásnějších církevních památek ve městě. Trojlodní novorenesanční bazilika je zakončena půlkruhovitou apsidou s dvěma 67 m vysokými věžemi z r. 1889 podle projektu Gustava Meretty. Interiér je dílem Maxe von Ferstela. V květnu 1996 tehdejší papež Jan Pavel II. založil ostravsko-opavskou diecézi a v září téhož roku byla bazilika povýšena na katedrálu. Od roku 1998 je vybavena novými nebarokními varhany. Často se zde konají koncerty a zážitek z nich je umocněn nejen skvělými výkony interpretů, ale i atmosférou, kterou mohou nabídnout pouze církevní prostory.

Filiální kostel sv. Václava

První písemná zmínka o farním kostele v Moravské Ostravě pochází z r. 1297 a ačkoliv název kostela v ní není uveden, je téměř jisté, že se jedná o kostel sv. Václava, jehož první stavba v pravděpodobně románském slohu pocházela asi z poloviny 13. století. Po požáru na počátku 14. století (zdaleka ne posledním) byl kostel obnoven. Tuto přestavbu připomíná nejstarší část chrámu - presbytář s žebrovou křížovou klenbou. Původně gotická věž byla přestavěna v renesančním slohu v r. 1594. V průběhu 17. století přibýly dvě barokní kaple s kopulemi a také postranní kaple Panny Marie Karelské. K dalším výrazným změnám došlo na počátku 19. století. Jedná se o nejstarší dochovanou stavební památku v Ostravě.

Farní kostel sv. Kateřiny panny a mučednice

Původní dřevěný kostelík pocházel patrně z první poloviny 16. století. V roce 2002 zcela vyhořel. Hned po požáru se začalo se sbírkou a obnova i stavba kopie byly dokončeny v roce 2004. Vnější vzhled stavby je přesnou replikou stavby vyhořelé, pouze interiér je moderní. Na požár upomínají ohořelé trámy zasazené do stavby a kříž z ohořelých trámů u kostela. I přes tuto nešťastnou událost se kostelík řadí mezi největší skvosty lidové architektury v Moravskoslezském kraji.

Rozhledna na Landeku

Rozhledna se nachází na vrchu Landek, který je od roku 1992 národní přírodní památkou. Pětimetrová dřevěná stavba ve stylu strážních věží historického hradiště byla vystavěna na místě bývalého hradu, o němž se dochovala první zmínka až z roku 1297. V roce 1518 je již hrad uváděn jako pouhá sutina. Do dnešní doby se z něj dochoval jen kousek středověké zdi. Z rozhledny je pěkný výhled nejen na celou Ostravu, ale za jasného počasí je vidět celý hřeben hor až po Těšínské Beskydy.

Rozhledna je součástí naučné stezky poblíž Hornického muzea OKD neboli Landek Park. Do Hornického muzea se můžete vydat na prohlídku uhelného dolu Anselm s průvodcem-horníkem. Návštěvníci se musí připravit na pravý sešup do dolu, autentický důlní rámus, ale i hornickou mluvu. Ochutnat můžete místní speciality hornickou svačinku nebo Hornickou vlajku.

Svět miniatur Miniuni

Na ploše 1,5 ha je možno zhlédnout více než 30 modelů významných budov evropských měst v měřítku 1:25 jako například londýnský Big Ben, Staroměstskou radnici, jednu z největších pamětihodností Berlína Braniborskou bránu či 12 metrů vysokou Eiffelovu věž. Součástí jsou rovněž krásné stavby Divů starověku. Areál ožívají železniční tratě s vláčky a vodní cesty s parníkem. ... a plno dalších zajímavostí.

